

5. Ćwiczenie słownikowe. Jakie to dziedziny medycyny? Uzupełnij luki odpowiednimi określeniami.

- gastroenterologia • kardiologia • medycyna pracy • neurologia
- onkologia • psychiatria • pulmonologia • rehabilitacja

..... – dziedzina medycyny zajmująca się schorzeniami obwodowego układu nerwowego i ośrodkowego układu nerwowego.

..... – dziedzina medycyny zajmująca się czynnościami i schorzeniami układu pokarmowego: przełyku, żołądka, jelit, odbytu i gruczołów trawiennych (wątroba, trzustka) oraz dróg żółciowych.

..... – dziedzina medycyny zajmująca się schorzeniami nowotworowymi, ich rozpoznawaniem i leczeniem.

..... – subdyscyplina medycyny zajmująca się badaniem, zapobieganiem i leczeniem zaburzeń psychicznych. Bada ich uwarunkowania biologiczne, psychologiczne, rodzinno-genetyczne, społeczne, konstytucjonalne – sposoby powstawania i skutecznego zapobiegania.

..... jest działem medycyny zajmującym się diagnostyką, leczeniem i profilaktyką chorób układu oddechowego.

..... – specjalność lekarska, której przedmiotem jest badanie wpływu środowiska pracy na pacjenta, diagnostyka, leczenie i profilaktyka chorób zawodowych. Lekarz zajmuje się badaniami profilaktycznymi pracowników (wstępne, okresowe, kontrolne), prowadzeniem poradni zakładowej dla pracowników z gabinetami specjalistycznymi, przeprowadzaniem badań uczniów, badań kierowców, osób pracujących na morzu (marynarzy, rybaków), nurków i pletwonurków oraz badań osób ubiegających się lub posiadających pozwolenie na broń.

..... – kompleksowe i zespołowe działanie na rzecz osoby niepełnosprawnej fizycznie lub psychicznie, które ma na celu przywrócenie tej osobie pełnej lub maksymalnej sprawności fizycznej lub psychicznej, a także zdolności do pracy oraz do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

..... – dziedzina medycyny zajmująca się leczeniem operacyjnym serca i naczyń krwionośnych. Jest podspecjalnością chirurgii.

<http://pl.wikipedia.org/wiki>

6. Których środków leczniczych użyjesz przy których dolegliwościach? Dopasuj odpowiednio.

1.	problemy z zasypianiem	a.	antybiotyki
2.	krostki na twarzy	b.	tabletki przeciwbólowe
3.	ból zęba	c.	krople do oczu
4.	zapalenie płuc	d.	środki uspokajające
5.	ropiejące oczy	e.	herbata miętowa
6.	ból brzucha	f.	maść

1.	2.	3.	4.	5.	6.
☐	☐	☐	☐	☐	☐

VIII

ZDROWIE

7. Zaznacz, który wyraz nie pasuje.

1. mierzyć:	a. puls	b. temperaturę	c. chorobę	d. ciśnienie krwi	e. gorączkę
2. tabletki:	a. łykać	b. zażywać	c. operować	d. przepisać	e. odstawić
3. pacjent:	a. badać	b. skierować do szpitala	c. operować	d. leczyć	e. przepisać
4. lekarz:	a. przywoływać	b. odwiedzać	c. kontaktować się z	d. znosić	e. badać się
5. choroba:	a. nabawić się	b. leczyć	c. pokonać	d. pielęgnować	e. skarżyć się

8. Połącz wyrazy z obu kolumn, tak aby powstały poprawne wyrażenia.

1.	cierpieć na	a.	lekarstwa
2.	pobrać	b.	diagnozę
3.	przepisać	c.	ciśnienie
4.	postawić	d.	zastrzyki
5.	skierować	e.	dolegliwości
6.	robić	f.	zwolnienie lekarskie / zaświadczenie lekarskie
7.	mierzyć	g.	do specjalisty
8.	wystawić	h.	krew

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

9. Znajdź antonimy.

1.	blady	a.	na receptę
2.	wdychać	b.	niedowaga
3.	bez recepty	c.	zaszczepić się
4.	zdrowie	d.	zaczerwieniony
5.	zatwardzenie	e.	rozwolnienie
6.	zarazić się	f.	choroba
7.	nadwaga	g.	wydychać

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

10. Które sposoby leczenia wykorzystasz przy których dolegliwościach? Dopasuj odpowiednio.

1.	mieć regularne bóle głowy	a.	zażywać środki uspokajające
2.	być nadpobudliwym	b.	zastosować dietę
3.	mieć problemy z zasypianiem	c.	leżeć w łóżku
4.	mieć kaszel	d.	zażywać środki przeciwbólowe
5.	mieć nadwagę	e.	wypić kawę
6.	mieć wysoką gorączkę	f.	spać przy otwartym oknie
7.	mieć za niskie ciśnienie krwi	g.	wypić syrop na kaszel

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

11. Co powie lekarz (l), a co pacjent (p)? Przyporządkuj wypowiedzi do odpowiednich osób.

	1. Proszę głęboko oddychać!
	2. Proszę leżeć kilka dni w łóżku!
	3. Ma Pan / Pani dokument potwierdzający Pańskie / Pani ubezpieczenie?
p	4. Źle się czuję.
	5. Mam wysoką gorączkę.
	6. Mam kaszel i katar.
	7. Mam problemy z zasypianiem.
	8. Mam straszne bóle głowy.
	9. Wypiszę Panu / Pani zwolnienie lekarskie.
	10. Przepiszę Panu / Pani zastrzyki.
	11. Mierzy Pan / Pani sobie regularnie ciśnienie?
	12. Kiedy zmierzył /-a sobie Pan / Pani ostatnio poziom cukru we krwi?
	13. Musi Pan / Pani przejść na specjalną dietę.
	14. Proszę zażywać te tabletki dwa razy dziennie po posiłku.
	15. Co Panu / Pani dolega?
	16. Wypiszę Panu / Pani receptę.

12. Uporządkuj dialog u lekarza.

1	Dzień dobry.
	Rozumiem. Proszę zdjąć koszulę. Osłucham płuca i oskrzela. Proszę głęboko oddychać. Proszę wstrzymać na chwilę oddech. Nie słyszę niczego niepokojącego. Może się Pan ubrać. Od kiedy są te dolegliwości?
	Mierzył Pan gorączkę?
	Szybkiego powrotu do zdrowia.
	Jeśli dolegliwości po 3 dniach nie ustąpią, proszę ponownie przyjść do mnie.
	Dzień dobry. Proszę usiąść. Co Pana do mnie sprowadza?
	Od 3–4 dni.
	Dziękuję bardzo.
	Tak, temperatura była podwyższona. Wczoraj wieczorem miałem 37,8°.
	Ostatnio nie czuję się dobrze. Mam silne bóle głowy i gardła.
	To tylko poważniejsze przeziębienie. Przepiszę Panu syrop na kaszel i tabletki do ssania na gardło. Proszę pozostać trzy dni w domu. Wystawię Panu zwolnienie z pracy. Tabletki i syrop proszę zażywać 3 razy dziennie po posiłku.
	Dobrze. Do widzenia.

13. Uzupełnij zdania przymiotnikami z ramki.

- głuchy • niedostyszący • niedowidzący • niemy • niepełnosprawny ruchowo
• niewidomy

1. Słabo widzi. Jest niedowidzący.
2. Ma problemy z poruszaniem się. Jest
3. W ogóle nic nie widzi. Jest
4. W ogóle nic nie słyszy. Jest
5. Ma problemy ze słuchem. Jest
6. Nie mówi. Jest

14. Połącz wyrazy z obu kolumn, tak aby powstały poprawne wyrażenia.

1.	wpaść	a.	ofiary wypadku
2.	wypaść	b.	ze zbyt dużą prędkością
3.	ratować	c.	śmierć na miejscu
4.	jechać	d.	w poślizg
5.	ponieść	e.	z drogi

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

15. Uporządkuj chronologicznie zwroty opisujące wypadek.

	na śliskiej drodze wpaść w poślizg
	udzielić pierwszej pomocy rannym w wypadku
	przewieźć rannych do szpitala
	zadzwoić po pogotowie ratunkowe
	przejechać pieszego na przejściu dla pieszych
	wpaść na drzewo

1.

Wyjaśnij różnicę w znaczeniu między związkami z każdej pary. Ułóż zdania z tymi związkami.

rozlana herbata, wylewająca się woda

przebita opona, bijące serce

2. Od bezokoliczników utwórz odpowiednie imiesłowy przymiotnikowe.

czynne

(kosić) _____ lot
(uciekać) _____ czas
(palić) _____ sprawa
(przejmować) _____ chłód

bierne

(zranić) _____ ambicja
(wziąć) _____ muzyk
(wiązać) _____ transakcja
(zakręcić) _____ chłopak

Wybierz imiesłowy przymiotnikowe i uzupełnij nimi zdania tak, aby powstały związki frazeologiczne.

Wszystko już się stało, nie ma co płakać nad (*rozlanym, gorącym*) _____ mlekiem.

On zawsze powie coś niegrzecznego, ma (*długi, niewyparzony*) _____ język.

Magdo, może byś wreszcie uważała na lekcji. Zachowujesz się jak (*prawdziwa, śpiąca*) _____ królowna.

Grzegorz to (*chodząca, wielka*) _____ encyklopedia. Zna odpowiedzi na wszystkie pytania.

3. Od podanych bezokoliczników utwórz imiesłowy i dopisz je z przeczeniem *nie* do odpowiednich rzeczowników.

ukoić, powetować, zapomnieć, zmącić, sprzyjać, zagoić, zgłębić, poskromić

_____ apetyt _____ przeżycie

_____ strata _____ okoliczność

_____ żal _____ tajemnica

_____ rana _____ spokój

Przeczytaj poniższy tekst (fragment „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej) i wykonaj zadania znajdujące się pod nim.

– Tereniu, daj mi trochę wody i proszek bromowy, bo czuję nadchodzący globus.

Teresa poskoczyła ku toalecie i w mgnieniu oka podała towarzysze żądane przedmioty. Pani Emilia delikatnie, z wdziękiem ujęła jedną ręką kryształową szklankę, drugą proszek zamknięty w dwu okrągłych opłatkach i tłumacząc się jakby z czynności, której dokonać miała, do nowego sąsiada rzekła:

– *Globus histericus*... dokucza mi bardzo... szczególnie kiedy się czymś wzruszę... zmartwię...

Tu połknęła proszek. Miała tyle powabu i gracji przy połykaniu lekarstwa, ile jej ma wyćwiczona tancerka w przybieraniu zalotnej pozy. Jednak widać było, że cierpiała naprawdę; ręką dotykała piersi i gardła, w których czuła nieznośne duszenie.

– Czy świeże powietrze ulgi pani nie przynosi? – ze współczuciem zapytał Różyc. – Może pani okno otworzyć rozkaże?

– O, nie, nie! – z żywym przeczeniem zawołała cierpiąca kobieta. – Ja się tak lękam wiatru, ciągów, słońca... Od wiatru dostaję zawrotu głowy, od ciągów newralgii, od słońca migreny... Tereniu, podaj mi proszę cię, toaletowy ocet...

Kirło, cały nad nią schylony, z czułością szeptał:

– Cóż? czy lepiej trochę?... dusi ciągle?... może przechodzi?

Teresa podając ocet schyliła się też nad towarzyszką:

– Początek migreny? prawda? Mój Boże! i mnie także zaczyna głowa boleć...

Ciekawostka

Według jednej z fachowych definicji *globus histericus* to tzw. gula w gardle, która jest stałym lub przemijającym stanem polegającym na odczuwaniu przeszkody lub ciała obcego w gardle. Najczęstszą przyczyną uczucia ucisku w gardle jest refluks żołądkowo-przełykowy, rzadziej zaburzenia funkcji górnego zwieracza przełyku, zaburzenia motoryki przełyku, przewlekłe zapalenie zatok czy czynniki psychologiczne.

Zadania

1. Proszę zaznaczyć P (prawda), F (fałsz):

- a) Pani Emilia uważa, że jej choroba (*globus histericus*) pojawia się w momentach, kiedy odczuwa podekscytowanie.
- b) Pani Emilia udaje, że cierpi – w rzeczywistości nic jej nie jest.
- c) Pani Emilia nie lubi przeciągów.
- d) U pani Teresy migrena pojawia się od nadmiaru słońca.
- e) Pan Różyc, który przygląda się zachowaniu pani Emilii, odczuwa ból głowy.
- f) Pan Różyc z empatią podchodzi do choroby pani Emilii.
- g) Z medycznego punktu widzenia *globus histericus* jest schorzeniem fizycznym.

2. Jakich leków używa pani Emilia do walki ze swoją chorobą?

3. Proszę podkreślić imiesłowy występujące w tekście i nazwać je.

JAK NIE STAĆ SIĘ PACJENTEM NA WAKACJACH?

Rozważania na temat, gdzie spędzić zdrowe, niezagrażające naszemu życiu i zdrowiu wakacje, rozpocząć jest najlepiej od eliminacji miejsc, które z różnych uzasadnionych przyczyn nie wchodzą w grę. W ten sposób w pierwszej kolejności eliminujemy morze. Nieumiejętność pływania sprawia, że morze jest dla nas praktycznie niedostępne, natomiast korzystanie z plaży, po której ludzie, chodząc boso, roznoszą różne choroby skórne, byłoby szczytem¹ nieostrożności.

W drugiej kolejności, po zastanowieniu, eliminujemy góry. Wejście na trzecie piętro daje się nam już dobrze we znaki², a co dopiero na szczyty położone być może kilkaset pięter wyżej. Jeśliby natomiast założyć, że wjechalibyśmy na górę kolejką, to i tak lęk przestrzeni³ nie pozwoliłby nam nie tylko spojrzeć z góry na dół, ale również zejść piechotą, zaś po to tylko, aby przejechać się publicznym środkiem lokomocji, nie trzeba jechać w góry, bo można to zrobić w miejscu zamieszkania, korzystając z tramwaju lub autobusu.

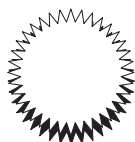
W dalszej kolejności eliminujemy jeziora, ponieważ możemy się tam nie tylko utopić, ale na dodatek jeszcze zatruć w lesie grzybami bądź zostać ukąszonym⁴ przez żmiję.

Rezygnujemy też z wczasów na wsi, gdzie jeśli nawet nie ugryzie nas wściekły pies czy lis, których jest tam pełno, nie strątuje⁵ nas spłoszony przez samochód koń, ani nie zarazi nas malarią mucha z bagien⁶, możemy przypadkowo dostać butelką po głowie.

W ten sposób bez większego trudu i wysiłku dochodzimy do wniosku, że najzdrowsze wakacje spędzić możemy tylko w domu, gdzie w każdej chwili dysponujemy kompletem potrzebnych nam lekarstw oraz numerów telefonów na wypadek, gdyby potrzebne nam było jeszcze jakieś lekarstwo, którego nie wiadomo właściwie dlaczego jeszcze nie mamy. Świeże powietrze, na które zwracał uwagę lekarz, zapewnią nam spacerzy do parku – ale też bez przesady, ponieważ idąc po świeże powietrze w mieście można wpaść pod samochód, co w sumie kosztowałoby nas więcej zdrowia, niż dałoby nam świeże powietrze w parku.

SŁOWNICZEK

Język polski

Twój (pierwszy) język

1. **szczyt** (nieostrożności) – maksimum
2. **dawać się we znaki** – dokuczać, przeszkadzać, wywierać negatywne skutki
3. **lęk przestrzeni** – rodzaj fobii: lęk odczuwany na dużych wysokościach i rozległych terenach
4. **ukąszenie** – ugryzienie
5. **stratować** – zdeptać nogami, kopytami, zmiażdżyć, rozgnieść
6. **bagno** – teren podmokły, błotnisty, grząski, niedostępny i niebezpieczny dla ludzi i większych zwierząt
- ...
- ...

